

Współczesne problemy naukowe w biologii – tutoring naukowy I. Esej naukowy – nauka pisania

Agnieszka Kowalkowska

Uniwersytet Gdański, Wydział Biologii, Katedra Cytologii i Embriologii Roślin

E-mail: agnieszka.kowalkowska@ug.edu.pl

Słowa kluczowe: tutoring naukowy, esej naukowy, warsztaty, biologia, metodyka nauczania

Wstęp

Tutoring, będący formą edukacji spersonalizowanej (zindywidualizowanej), jest odpowiedzią na poszukiwanie metody dydaktycznej w trosce o jakość w edukacji i oddolnie włączany przez nauczycieli akademickich do kształcenia uniwersyteckiego (m.in. Dziedziczak-Foltyn i in., 2020; Karpińska-Musiał, 2012, 2016a, b, c; Karpińska-Musiał i Panońko, 2018; Szymczak, 2015; Włodarczyk, 2018). Metoda ta pomaga w budowaniu relacji nauczyciel-student, co przekłada się na poprawę skuteczności i efektywności uczenia, a także wpływa na indywidualny rozwój studentów. Tutoring akademicki odpowiada również na oczekiwania rynku pracy poprzez rozwijanie różnych umiejętności studentów (Cichorzewska, 2014). Badania Poona i in. (2011) udowodniły, że absolwenci uczelni wyższych objęci tutoringiem w procesie kształcenia rozwinęli umiejętności, które zwiększały ich szanse na znalezienie pracy i zatrudnienie.

Zmiana jakościowa procesu nauczania obserwowana podczas procesów tutorskich w edukacji studentów następuje na skutek odwrócenia procesu kształcenia. Nauczyciel-tutor jest skoncentrowany na możliwościach i mocnych stronach podopiecznego, które ten chce rozwijać, a nie na punktowaniu niewiedzy i słabych stron (Czekierda, 2009). Tutoring nie oznacza tradycyjnych korepetycji z danej dziedziny – samego przekazywania wiedzy. W pracy indywidualnej pomiędzy tutorem a studentem chodzi przede wszystkim o pobudzenie rozwoju osobistego i zawodowego (Witkowska-Tomaszewska, 2011). Efektem współpracy tutorskiej jest wytworzenie i wzmocnienie kluczowych kompetencji w procesie edukacyjnym (Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie), m.in. skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, umiejętność uczenia się, planowanie, organizowanie i ocenianie własnego uczenia się, efektywne współdziałanie w zespole, rozwiązywanie problemów w twórczy sposób, kompetencje społeczne i obywatelskie, aktywność, wychodzenie z inicjatywą i przedsiębiorczość (Brze-

zińska i Rycielska, 2009). Tutoriale (indywidualne spotkania) służą określeniu umiejętności i predyspozycji, następnie ich rozwijaniu, zachęcaniu do samodzielnych poszukiwań naukowych i budowania mocnych stron. Takie połączenie: wiedzy, zdolności i umiejętności może pomóc w osiągnięciu sukcesów (Witkowska-Tomaszewska, 2011).

Jak wskazuje Kaczmarek (2013), tutoriale na uniwersytecie mają również na celu znalezienie i przygotowanie odpowiednich osób do pracy naukowej. Atmosfera spokoju, zrozumienia i zaufania podczas indywidualnych spotkań daje podłoże do wyznaczania celów naukowych przez podopiecznego, towarzyszenie w ich realizacji i udoskonalanie warsztatu naukowego. Także badania wśród 15 studentów objętych tutoringiem na 4 uniwersytetach wskazują, że ta forma pracy jest dobra dla ambitnych studentów nastawionych na pracę naukową (Ratajczak, 2016).

Na Wydziale Biologii UG prowadziłam tutoriale, np. podczas opieki nad dyplomantami (Kowalkowska, 2018a) czy uczestnicząc w projekcie prowadzonym przez Centrum Tutorów UG (obecnie Centrum Doskonalenia Dydaktycznego i Tutoringu UG) (Kowalkowska, 2018b; Kowalkowska i in., 2018). W semestrze letnim 2021 roku po raz pierwszy przeprowadzono nowy przedmiot obejmujący tutoring naukowy w formie ćwiczeń warsztatowych. Celem niniejszego artykułu jest podzielenie się doświadczeniem z wdrożenia tutoringu na szczeblu akademickim w pracy grupowej ze studentami w dziedzinie nauk biologicznych.

Pomysł na wdrożenie tutoringu do pracy grupowej ze studentami nauk biologicznych

Po etapie poznawania tutoringu pojawiło się pytanie: jak wdrożyć tutoring skoro nie mieści się w dotychczasowych formach przewidzianych w strukturze uniwersyteckiej. Trzy tutorki: autorka niniejszej pracy oraz Ewa Piotrowska i Adrianna Kilikowska szukały możliwości „osadzenia” tutoringu w formach przewidzianych w sylabusach. Ostatecznie wybór padł na ćwiczenia warsztatowe, ze względu na ograniczenie osób w grupie do 15, czas: 30h. Grupy z małą liczbą studentów dają możliwość większego kontaktu i pracy indywidualnej. Nowy przedmiot pt. *Współczesne problemy naukowe w biologii – tutoring naukowy* umieszczono w puli przedmiotów do wyboru, na studiach pierwszego stopnia, na III roku. Celem tego przedmiotu jest uczenie krok po kroku jak napisać esej naukowy, który ma być preludium do artykułu naukowego (blok I, prowadząca: Agnieszka Kowalkowska), nauka pisania fragmentów artykułów naukowych (pisanie streszczenia, analizowania wykresów; blok II, prowadząca: Ewa Piotrowska) oraz pogłębianie umiejętności dyskusji i krytycznego myślenia (dyskusja oksfordzka, blok III, prowadząca: Adrianna Kilikowska). We wszystkich tych blokach starano się wdrażać podejście tutorskie do studenta, czyli patrzeć całościowo na człowieka, motywować, aktywizować i pochylać się nad indywidualnymi potrzebami. W każdym bloku zadania na zaliczenie były punktowane według stopnia trudności. Ocenę bardzo dobrą można było otrzymać od 91 pkt¹.

¹ zgodnie z Regulaminem Studiów Uniwersytetu Gdańskiego, Rozdział 4, § 32

Co decydowało o wyborze przedmiotu przez studenta?

Zastanawiające są argumenty studentów dlaczego wybrali ten przedmiot z puli przedmiotów do wyboru. Po pierwsze: ze względu na tytuł: Współczesne problemy naukowe – chcieli dowiedzieć się jakie są trendy w nauce oraz dlatego, że znali prowadzące. Rzadko ktoś sięgnął do sylabusu czy wybierał przedmiot ze względu na metodę. Hasło "tutoring" było nieznane lub znane nielicznym. Pojedyncze osoby mówiły, że wcześniej miały styczność z coachingiem i mentoringiem poza systemem edukacji. Wniosek z tego taki, że trzeba więcej mówić o tutoring, by studenci kojarzyli tę formę pracy.

Konstrukcja zajęć

Na blok I składało się 5 zajęć (po 2h lekcyjne, Tab. 1), a w sytuacji pandemii odbywały się

one zdalnie za pośrednictwem aplikacji MS Teams. Na początku zajęć studenci otrzymali tabelę oceniania (rubric), by dokładnie wiedzieli co i kiedy wydarzy się na zajęciach oraz za co mogą otrzymać punkty. Było to świetne narzędzie wprowadzające porządek i poczucie bezpieczeństwa dla studentów, by niczego nie zapomnieć i być przygotowanym, co przy tak intensywnych zajęciach mogło mieć miejsce. Tabela oceniania (rubric) jest elementem oceniania kształtującego, którego celem jest pomoc nauczycielom i studentom lepiej wykorzystywać ocenianie w procesie uczenia się: nauczyciel stara się udzielić podopiecznym szczegółowych instrukcji i informacji zwrotnej, które są jednocześnie wskazówkami do samodzielnej pracy (Kędracka-Feldman i Stożek, 2014). Dzięki tej technice podkreśla się rolę informacji, co i jak będzie oceniane (Sterna, 2006).

Tab. 1. Przewodnik punktacji do oceny pracy studentów w czasie realizacji zajęć z bloku I przygotowany na podstawie tabeli oceniania (rubric)

Nr ćw.	Kryterium	Punktacja
1	Rodzaje edukacji; cechy nauczyciela, studenta, warunki współpracy (dyskusja na zajęciach)	Student nie zabiera głosu w dyskusji lub błędnie identyfikuje rodzaje edukacji, cechy nauczyciela, studenta, warunki współpracy (0 pkt) Student prawidłowo rozróżnia rodzaje edukacji, cechy nauczyciela, studenta, warunki współpracy (1 pkt)
1	Cechy tutoring, rozwojowego i naukowego z wywiadu (dyskusja na zajęciach)	Student nie zabiera głosu w dyskusji lub błędnie identyfikuje cechy tutoring (0 pkt) Student prawidłowo identyfikuje cechy tutoring (1 pkt)
2	Karta pracy: zadania z fragmentami esejów naukowych (praca własna Studenta)	Student nie przysłał zadania na zaliczenie lub błędnie identyfikuje cechy eseju (0 pkt) Student zna w niewielkim stopniu cechy eseju (1 z 5): tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, styl językowy (1 pkt) Student zna w niewielkim stopniu cechy eseju (2 z 5): tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, styl językowy (2 pkt) Student zna w pewnym stopniu cechy eseju (3 z 5): tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, styl językowy (3 pkt) Student zna w znaczącym stopniu cechy eseju (4 z 5): tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, styl językowy (4 pkt)

		Student zna cechy eseju: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, styl językowy (5 pkt)
2	Cechy eseju naukowego: tytuł (efekty pracy zespołowej) (dyskusja na zajęciach)	Student nie potrafi wskazać dobrych tytułów esejów naukowych (0 pkt) Student potrafi wskazać dobre tytuły esejów naukowych (1 pkt)
3	Cechy eseju naukowego: wstęp, rozwinięcie, zakończenie, styl językowy (efekty pracy zespołowej) (dyskusja na zajęciach)	Student nie potrafi wskazać dobrych cech esejów naukowych (0 pkt) Student potrafi wskazać dobre cechy esejów naukowych (1 pkt)
3	Esej naukowy (praca zespołowa)	Tekst na 500–800 słów (10 pkt) szczegółowe kryteria w tabeli 2.
4	Zarządzanie czasem (dyskusja na zajęciach)	Student nie zna technik zarządzania czasem (0 pkt) Student zna i stosuje wybrane techniki zarządzania czasem, wyciąga wnioski z zastosowanych technik (1 pkt)
5	Esej naukowy (praca własna)	Tekst na 800–1200 słów (15 pkt) szczegółowe kryteria w tabeli 3.

Spotkanie I

Na pierwszym spotkaniu zapytałam studentów o oczekiwania (ćwiczenie koszt oczekiwań: w aplikacji udostępniłam białą tablicę i każdy mógł wynotować swoje oczekiwania, a potem mogliśmy o tym porozmawiać). Ustaliliśmy zasady pracy i zaliczenia przedmiotu (kontrakt). Przechodząc do treści merytorycznych zapytałam o dotychczasowe doświadczenia w edukacji – studenci wypełniali ankietę na temat wiedzy o formach edukacji, które omówiliśmy (1 pkt za aktywność w dyskusji). Odnosząc się do wyników ankiet przedstawiłam w prezentacji różne formy edukacji. Pokazałam miejsce tutoringu w edukacji i czym taka forma edukacji spersonalizowanej się charakteryzuje. Następnie z nagrania audio - wywiadu o tutoringu z Bartoszem Fingasem (Bącał, 2020) zadaniem studentów było wynotowanie cech tutoringu rozwojowego i naukowego. Studenci mogli wypisać usłyszane cechy na wirtualnej tablicy lub przesłać na czacie podczas zajęć. Zajęcia zakończyliśmy dyskusją na temat edukacji. Każdy student mógł wypowiedzieć

się i otrzymać po 1 pkt za aktywność. Były to pierwsze dyskusje „na rozgrzewkę” i „na ośmielenie do wypowiedzi” (szczególnie tych nieśmiałych).

Spotkanie II

Na drugim spotkaniu przedstawiłam cechy eseju naukowego omawiając szczegółowo wybrane fragmenty esejów opublikowanych w *Tutoring Gedanensis*. Pierwszym zadaniem do wykonania było przygotowanie recenzji jednego z czterech podanych esejów naukowych. Przy czym studenci byli zachęceni do sugerowania subiektywnych poprawek, korzystając z podanych na ćwiczeniach dobrych praktyk pisania eseju. Karta pracy (za 5 pkt) zawierała następujące polecenia/pytania:

- 1) Tytuł: zaproponuj inny, zaciekawiający tytuł lub uzasadnij, czemu ten tytuł jest odpowiedni.
- 2) Wstęp: czy wstęp wprowadza odpowiednio w temat? Uzasadnij. Jeśli masz sugestie zmian, napisz swoje propozycje.

- 3) Rozwinięcie: czy argumenty/fakty/przytoczone eksperymenty są wystarczające do przedstawienia zagadnienia? Napisz propozycje zmian.
- 4) Zakończenie: czy ostatni akapit podsumowuje temat? Uzasadnij swoją opinię. Jeśli masz sugestie zmiany, napisz swoją propozycję.
- 5) Bibliografia: czy wybór cytowanych pozycji jest prawidłowy?, czy literatura jest prawidłowo cytowana w tekście eseju? Czy znajdujesz w wyszukiwarce jakiś artykuł, który powinien znaleźć się omówiony w tym eseju?

Pracę nad recenzją eseju rozpoczęliśmy na zajęciach: studenci wybrali jeden z czterech zaproponowanych esejów i po kilku minutach na przeczytanie i przemyślenie mogli zaproponować inny tytuł. To było przyczynkiem do dyskusji na temat dobrych tytułów (1 pkt za udział w dyskusji), a także uwrażliwieniem na język jakim piszemy opinię na temat czyjejs pracy. Dyskusja była wprowadzeniem do dobrej komunikacji w nauce, zasad udzielania informacji zwrotnej, pisania opinii o czyjejs pracy.

Zajęcia zakończyliśmy przygotowaniem do kolejnego kroku nauki pisania eseju: studenci dobrali się w pary i mieli do następnych zajęć wspólnie wybrać artykuł z czasopisma Kosmos (z podanych 9 do wyboru), by na jego podstawie napisać esej, a także zaproponować wstępny tytuł swojego eseju.

Spotkanie III

Na trzecich zajęciach rozpoczęłam prezentacją o dobrej komunikacji: w słowie pisanym

i w zespole. Było to wstępem do omówienia i dyskusji na temat recenzowanych esejów. Studenci mogli wypowiedzieć się na co zwrócili uwagę recenzując prace innych osób, czy zrobili to z szacunkiem akcentując dobre rzeczy i umiejętnie sugerując poprawki (1 pkt za udział w dyskusji).

Następnie przystąpiliśmy do pracy nad esejem zespołowym (Tab. 2). W aplikacji MS Teams była możliwość pracy zespołów w pokojach, a nauczyciel mógł przechodzić z pokoju do pokoju, czyli od zespołu do zespołu. Pierwsza runda obejmowała pracę w parach i dotyczyła sformułowania tytułu i napisania szkicu eseju. W drugiej rundzie w pokojach spotkały się po dwa zespoły i miały za zadanie przedstawić sobie nawzajem dotychczasową pracę i uzyskać komentarz/sugestie/wskazówki od kolegów i koleżanek z drugiego zespołu (peer tutoring między zespołami). W rundzie trzeciej wróciliśmy do pracy w parach i zadaniem było zacząć pisać wstęp. W całej tej pracy nauczyciel przemieszczał się między zespołami, przysłuchiwał się i udzielał sugestii, jeśli zaszła taka potrzeba.

Spotkanie zakończyłam pokazaniem slajdów z krzywą koncentracji na zadaniu i krzywą wydajności dobowej, by studenci podczas pisania eseju lub innych zadań na uczelni mogli przypatrzeć się o jakich porach ich organizm najefektywniej pracuje. Ma to znaczenie w doborze zadań o różnej trudności do odpowiednich pór dobowych, co przekłada się na poczucie sprawstwa i motywację do dalszego działania. Szerzej o zarządzaniu sobą w czasie było na późniejszych zajęciach.

Tab. 2. Kryteria pisania eseju naukowego i jego punktacja (praca zespołowa studentów)

Esej naukowy (praca zespołowa) Kryteria brane pod uwagę do oceny:	Punktacja do 10 pkt
Forma:	5 pkt
poprawnie sformułowany tytuł eseju,	1 pkt
poprawność językowa (dopuszczalne 2 błędy na stronę),	1 pkt
wyraźna struktura eseju (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, bibliografia),	1 pkt
zapis i cytowanie minimum 2 źródeł (drukowane lub cyfrowe), związanych tematycznie z esejem,	1 pkt
podpisana fotografia lub inny element graficzny (maksymalnie 3 elementy) – elementy graficzne nie liczone są do limitu słów eseju,	1 pkt
Treść (500–800 słów, wymienione elementy z nawiązaniem do literatury):	5 pkt
w rozwinięciu: 3 różne fakty i ich opis;	3 pkt
w zakończeniu własne kilka zdań refleksji/oceny (subiektywna ocena opisywanego problemu badawczego), ze wskazaniem możliwości dalszych badań czy wskazań na przyszłość.	2 pkt

Spotkanie IV

Czwarte ćwiczenia rozpoczęliśmy pracą w parach nad pisaniem i szlifowaniem tekstu eseju (wstęp i rozwinięcie), a następnie pracą w grupach rówieśniczych (peer tutoring) – komentowaniem, sugerowaniem, wyrażaniem opinii sobie nawzajem, pamiętając o zasadach dobrej komunikacji. Poświęciliśmy na pracę dużo czasu, ale i tak studenci spotykali się po zajęciach, by dopracować teksty. Gdy otrzymałam te eseje do oceny byłam zaskoczona ilością włożonej pracy. W moim zamyśle miała to być rozgrzewka przed pisaniem eseju indywidualnego, a okazało się, że niektóre z esejów zespołowych (na zaliczenie teksty obejmowały do 800 słów) po dopracowaniu i rozszerzeniu mogłybyśmy wysłać do publikacji w *Tutoring Gedanensis*. Zajęcia zakończyłam przedstawieniem wybranych zagadnień dotyczących współczesnych problemów biologicznych w botanice, uwzględniając 17 celów zrównoważonego rozwoju z Agendy na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 oraz pokazując

im jak sprawdzić trendy w badaniach naukowych (jakie aktualnie są przyznawane środki na projekty naukowe, jakie są wiodące czasopisma w biologii, a w szczególności w mojej botanicznej dziedzinie). Na koniec podałam przykładowe zagadnienia na indywidualne eseje naukowe na zaliczenie. Doszliśmy do sedna: po recenzji czyjegoś eseju, wspólnym pisaniu w parach krótkiej formy, doradzaniu między zespołami (peer tutoring) przyszedł czas na ostateczny krok: napisanie eseju indywidualnego. Ze względu na to, że studenci zaczynali swoją przygodę z pisaniem eseju, a także byliśmy ograniczeni formą ćwiczeń warsztatowych (na indywidualnych tutorialach można bardziej szczegółowo analizować i dyskutować teksty, co jest bardziej komfortowe dla obu stron: studenta i nauczyciela), na zaliczenie podałam szczegółowe kryteria oceny i zakres tekstu do 1200 słów (Tab. 3). Kryteria oceny esejów zostały przygotowane dzięki wsparciu dr hab. Lucyny Przybylskiej, prof. UG.

Tab. 3. Kryteria pisania eseju naukowego i jego punktacja (praca indywidualna studentów)

Współczesne problemy naukowe w biologii - Przypadek x: charakterystyka obiektu badawczego, jaki problem badawczy?, czemu rozwiązanie problemu badawczego/poznanie mechanizmów działania jest ważne dla nauki? [wybrany artykuł z podanej bazy w MS Teams]

Kryteria brane pod uwagę do oceny:	Punktacja: do 15 pkt
Forma:	5 pkt
poprawnie sformułowany tytuł eseju,	1 pkt
poprawność językowa (dopuszczalne 2 błędy na stronę),	1 pkt
wyraźna struktura eseju (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, bibliografia),	1 pkt
zapis i cytowanie minimum 2 źródeł (drukowane lub cyfrowe), związanych tematycznie z esejem,	1 pkt
podpisana fotografia lub inny element graficzny (maksymalnie 3 elementy) – elementy graficzne nie liczone są do limitu słów eseju,	1 pkt
Treść (800-1200 słów, wymienione elementy z nawiązaniem do literatury):	10 pkt
w rozwinięciu: argumentacja odpowiadająca wprost na 3 zadane pytania w temacie eseju – po 2 punkty za odpowiedź na 1 pytanie;	6 pkt
w zakończeniu własne kilka zdań refleksji/oceny (subiektywna ocena opisywanego problemu badawczego), ze wskazaniem możliwości dalszych badań.	4 pkt

Spotkanie V

Na piątych, ostatnich, zajęciach z tego bloku, na początek podsumowałam eseje grupowe. Wcześniej studenci otrzymali indywidualne komentarze. Następnie nawiązałam do dwóch krzywych: koncentracji na zadaniu i wydajności dobowej (Antosiewicz, 2015). Omówiłam kilka przydatnych informacji i technik zarządzania czasem w pracy indywidualnej i zespołowej na uczelni: mit wielozadaniowości (Schindler, 2015), karta SMART (Marciniak i Rogala-Marciniak, 2013), technika Pomodoro (Cirillo, 2006), koncepcja Flow (Csikszentmihalyi i Csikszentmihalyi, 1992), wykres Gantta (Grześ, 2014). W dyskusji o zarządzaniu swoim czasem (1 pkt za aktywność) studenci pokazali efekty swoich ob-

serwacji krzywych i podzielili się swoimi technikami zarządzania sobą w czasie. Następnie ustaliliśmy tytuły esejów indywidualnych. Studenci wybierali z podanych wcześniej zagadnień dotyczących mojej specjalności (mieli udostępnione wybrane artykuły naukowe) bądź mogli zaproponować zagadnienie, które ich interesuje i przesłać literaturę do akceptacji. Zastrzegłam jedynie, żeby zagadnienia dotyczyły botaniki, gdyż w tym zakresie mogę im pomóc jako nauczyciel-tutor. Tu również mogliśmy jeszcze popracować w formie peer tutoring: w parach studenci mogli przedstawić i omówić tytuły i szkice esejów indywidualnych. Dołączałam do pokoi przysłuchując się wypowiedziom i wtrącając w razie potrzeby swoje sugestie. Po zakończeniu I bloku zajęć studenci przesłali eseje indywidualne i otrzymali szczegółowe

komentarze do swoich prac. Zaskoczyło mnie wiele dobrych tekstów, w których widać było zaangażowanie studentów. Motywacją do tej pracy była zachęta: jeśli tekst będzie dobry, to po zajęciach możemy jeszcze popracować nad poszerzeniem go i wysłaniem do Tutoring Gedanensis. Studenci byli wdzięczni za tę możliwość i skorzystali z niej licznie. Prace te można rozpoznać po informacji w stopce o autorach, że powstały w trakcie tych zajęć.

Z technicznego przygotowania, warto wspomnieć, że układając program tych zajęć rozpisałam szczegółowo WUP (Wiedza, Umiejętności, Postawy/Kompetencje), jakie student ma zdobyć i dopasowywałam/urozmaicałam formę poprzez ankietę, dyskusje (słowne bądź inicjowane poprzez notowanie na tablicy wirtualnej), pracę indywidualną, zespołową, prezentacje multimedialne.

Jednocześnie zajęcia były skonstruowane w oparciu o metodykę nauczania dorosłych - cykl Kolba (Kolb, 1984, za Kazimierska i in., 2014): doświadczenie (np. przypomnienie sobie doświadczeń różnych form współpracy z nauczycielem, obserwacja siebie – wydajności dobowej, koncentracji na zadaniu), refleksja (np. dyskusje, w których wyciągaliśmy wnioski z doświadczeń), teoria (dodanie nowej wiedzy o formach edukacji, o tutoringu, o cechach eseju, o komunikacji, zarządzaniu sobą w czasie), praktyka (jak wdrożyć, np. nauka pisania eseju, recenzowanie eseju i opiniowanie pracy innych w peer tutoring pamiętając o zasadach dobrej komunikacji).

Opinie studentów po zajęciach

W ankietach ewaluacyjnych na koniec zajęć na pytanie: „co możesz wskazać jako przydatne/pomocne dla Ciebie w bloku I?” studenci odpowiedzieli:

- *Nauka pisania eseju naukowego od podstaw, wymiana sposobów o zarządzaniu czasem z innymi studentami.*
- *W tym bloku było dla mnie pomocne pisanie esejów (nigdy wcześniej nie pisałam). Plus: bardzo mało pisałam w ciągu ostatniego czasu. Takie zadania zmusiły mnie (ale w pozytywnym znaczeniu) do tworzenia. Pisanie - co bardzo mi pomogło w pisaniu pracy licencjackiej (bardzo, bardzo mi to pomogło i było mi łatwiej). Dziękuję. Dodatkowo, forma rozmowy (komunikacja, wymienianie się swoim zdaniem) pozwoliło wyjść ze swojej strefy komfortu. Po ponad rocznym nauczaniu zdalnym i lockdownie bardzo to pomogło i wiele mnie nauczyło, nie tylko naukowo i edukacyjnie, ale też w przestrzeni psychicznej (komfort psychiczny).*
- *Moim zdaniem komunikacja w zespole (praca w pokojach), była szczególnie ważna i pomocna w czasach pandemii. Zajęcia dotyczące zarządzania czasem umożliwiły lepsze planowanie i wykorzystanie odpowiednio dysponowanym czasem. Napisanie eseju (i możliwość opublikowania go) przyczyniło się do polepszenia umiejętności pisania i spojrzenia na problem z innej perspektywy.*
- *Zasady publikacji eseju w czasopiśmie naukowym.*
- *Bardzo podobała mi się ta forma zajęć.*
- *Esej naukowy jako trening pisania naukowych artykułów wraz z indywidualną oceną był bardzo inspirujący i pouczający.*

- *Wprowadzenie młodego naukowca/ naukowczynie na rynek pracy. Osobiście bardzo mi się przydały wskazówki Pani Profesor. Każdy młody student jest "głodny" wiedzy na temat rynku pracy, kontynuacji pracy w przyszłości i wskazówek w pisaniu esejów. Jestem bardzo na tak jeśli chodzi o ten blok.*

Podsumowanie

Przeprowadzenie studenta krok po kroku w pisaniu eseju naukowego: od recenzowania prac innych, poprzez pisanie esejów naukowych jako krótszych form w pracy grupowej i wzajemną wymianę spostrzeżeń (peer tutoring) do indywidualnego pisania esejów naukowych jest dobrym schematem działania w „oswajaniu” studentów z pisaniem prac naukowych, w tym wstępem do pisania prac dyplomowych czy artykułów naukowych. Ze względu na obostrzenia związane z pandemią COVID-19 zajęcia odbyły się w formie zdalnej, co dla nauczyciela było większym wyzwaniem. Dzięki motywowaniu i stosowaniu różnorodnych metod aktywizujących studenci byli zaangażowani podczas zajęć, a także po zakończeniu ćwiczeń pracowali nad doszlifowaniem tekstów i wysłaniem ich do *Tutoring Gedanensis*. Cieszy zebrany w anonimowych ankietach pozytywny feedback, zarówno z mojego bloku, jak i z całego przedmiotu. Dodatkowo, taki pierwszy kontakt z tutoringiem podczas pracy grupowej może w przyszłości zaowocować decyzją o pracy z tutorem 1:1, co jest najefektywniejszą formą współpracy dla podopiecznego.

Literatura:

- Antosiewicz, K., 2015. Warto wiedzieć planując: krzywa wydajności i krzywa koncentracji. <http://www.antosiewicz.edu.pl/> (data publikacji: 7.09.2015)
- Bącał, P., 2020. Tutoring – edukacja spersonalizowana (rozmowa z Bartoszem Fingasem). https://www.youtube.com/watch?v=IXDsdGhzKE0&ab_channel=Nacel (data publikacji: 22.06.2020)
- Brzezińska, A.I., Rycielska, L., 2009. Tutoring jako czynnik rozwoju ucznia i nauczyciela, [w:] Czekierda, P., Budzyński, M., Traczyński, J., Zalewski, Z., Zembrzuska, A. (red.), *Tutoring w szkole. Między teorią a praktyką zmiany edukacyjnej*. Towarzystwo Edukacji Otwartej, Wrocław, 19-30.
- Cichorzewska, M., 2014. Tutoring w kształceniu akademickim. *Edukacja-Technika-Informatyka*, 5(1): 222-228.
- Cirillo, F., 2006. The Pomodoro technique (the pomodoro). *Agile Processes in Software Engineering*, 54(2): 1-38.
- Csikszentmihalyi, M., Selega Csikszentmihalyi, I., 1992. *Optimal Experience: Psychological Studies of Flow in Consciousness*. Cambridge University Press.
- Czekierda, P., 2009. Co możemy zyskać w perspektywie społecznej wprowadzając tutoring. [w:] Czekierda, P., Budzyński, M., Traczyński, J., Zalewski, Z., Zembrzuska, A. (red.), *Tutoring w szkole. Między teorią a praktyką zmiany edukacyjnej*. Towarzystwo Edukacji Otwartej, Wrocław, 16-19.
- Dziedziczak-Foltyn, A., Karpińska-Musiał, B., Sarnat-Ciastko, A., 2020, *Tutoring drogą do doskonałości akademickiej: percepcja i implementacja personalizacji kształcenia w polskim szkolnictwie wyższym w latach 2014–2019*. Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków.
- Grześ, A., 2014. Wykres Gantta a Metoda Ścieżki Krytycznej (CPM). *Optimum. Studia Ekonomiczne*, 4 (70): 195-216.

- Kaczmarek, M., 2013. Tutoring, coaching, mentoring w pracy akademickiej. *Folia Pomoranae Universitatis Technologiae Stetinensis "Oeconomica"*, 72: 72-82.
- Karpińska-Musiał, B., 2012. Tutoring akademicki jako rekonstrukcja relacji Uczeń - Mistrz wobec umasowienia kształcenia wyższego. Próba wplecenia koncepcji w kontekst wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jako jednego z kryteriów akredytacji uczelni wyższych. *Nauka i Szkolnictwo Wyższe*, 2(40): 55-70.
- Karpińska-Musiał, B. (red.), 2016a. *W trosce o jakość w ilości. Tutoring oksfordzki w Uniwersytecie Gdańskim*. Wydawnictwo Libron - Filip Lohner, Kraków.
- Karpińska-Musiał, B., 2016b. *Edukacja spersonalizowana w uniwersytecie: ideologia - instytucja - dydaktyka - tutor*. Wydawnictwo Libron - Filip Lohner, Kraków.
- Karpińska-Musiał, B. (red.), 2016c. *Studenckim piórem w tutorskim kałamarzu: tutoring akademicki w Uniwersytecie Gdańskim*. Wydawnictwo Libron - Filip Lohner, Kraków.
- Karpińska-Musiał, B., Panońko, M. (red.), 2018. *Tutoring jako spotkanie: historie indywidualnych przypadków*. Wolters Kluwer Polska, Warszawa.
- Kazimierska, I., Lachowicz, I., Piotrowska, L., 2014. *Uczenie się dorosłych - cykl Kolba*. Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji. <https://doskonaleniewsieci.pl/>
- Kędracka-Feldman, E., Stożek, E., 2014. *Rubric wspiera ocenianie uczących się ludzi... i organizacji*. XX Konferencja Diagnostyki Edukacyjnej, Gdańsk 2014.
- Kolb, D.A., 1984. *Experiential Learning, Experience as the source of learning and development*, Prentice Hall, Englewood Cliffs.
- Kowalkowska, A., 2018a. Tutoring akademicki – praktyka tutorska na studiach doktoranckich Wydziału Biologii Uniwersytetu Gdańskiego, [w:] Karpińska-Musiał, B., Panońko, M., (red.) *Tutoring jako spotkanie. Historie indywidualnych przypadków*. Wolters Kluwer, 222-232.
- Kowalkowska, A., 2018b. Tutoring zespołowy – know-how tutora i coacha. *Tutoring Gedanensis*, 3(2), 28-31.
- Kowalkowska, A., Przybylska, L., Szwarz, B., Wiśniewska, K., Plewniak, M., Nowakowska, P., Budzyńska, I., Kwiatkowska, A., 2018. Tutoring zespołowy - omówienie spotkań i efektów pracy nad projektem metodą Problem Based Learning w Międzywydziałowym Semestrze Projektowym Centrum Tutorów Uniwersytetu Gdańskiego. *Tutoring Gedanensis*, 3(2): 32-44.
- Marciniak, Ł.T., Rogala-Marciniak, S., 2013. *Coaching: Zbiór narzędzi wspierania rozwoju*. Wolters Kluwer.
- Poon, J., Hoxley, M., Fuchs, W., 2011. Real estate education: an investigation of multiple stakeholders. *Property Management*, 29(5): 468-487.
- Ratajczak, S., 2016. Tutoring akademicki – korzyści dla studenta, nauczyciela i uczelni wyższej. *Kultura i Edukacja*, 3 (113): 154-171.
- Schindler, Fred., 2015. The Myth of Multitasking [Microbusiness]. *IEEE Microwave Magazine*, 16: 20-27. <https://doi.org/10.1109/MMM.2014.2367853>.
- Sterna, D., 2006. *Ocenianie kształtujące w praktyce*. Warszawa: Civitas-CEO.
- Szymczak, E., 2015. Tutoring akademicki. [w:] Bolałek J., Szymczak E., Sadoń-Osowiecka T. (red.). *Dobre zwyczaje akademickie w naukach przyrodniczych*. Libron, 125-128.
- Witkowska-Tomaszewska, A., 2011. Czym jest tutoring? [w:] *Tutoring, metoda zarządzanie talentami. Z praktyki tutoringu akademickiego*, Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP w Warszawie, Projekt „Nowoczesny Wykładowca – tutor i coach”, Warszawa.
- Włodarczyk, R.W., 2018. Tutoring akademicki w Polsce – możliwości i wyzwania. *Horyzonty wychowania*, 17(43): 73-83.

Tutoring Gedanensis

Notka o Autorce: nauczyciel akademicki, tutor, trener, coach z kompetencjami ICF, ekspert w Centrum Doskonalenia Dydaktycznego i Tutoringu UG. Naukowo zajmuje się badaniem tkanki wydzielniczej, głównie u storczyków. Swoją wiedzę i czasem dzieli się w programie tutorskim The Avenue i mentoringowym dla studentów Tobiasz. Opracowuje kursy online na udemy.com. Więcej na www.wieleopcji.pl